

STAROSNA MIROVINA

Pravo na *starosnu mirovinu* osiguranik ima kada navršši 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Izuzetno od ovoga, u prijelaznom razdoblju od 1.siječnja 2020. do 31. prosinca 2029. pravo na starosnu mirovinu uz navršenih 15 godina mirovinskog staža osiguranica – žena stječe pod sljedećim uvjetima:

STAROSNA MIROVINA (najmanje 15 godina staža)					
u godini	godine života		u godini	godine života	
	god.	mj.		god.	mj.
2020.	62	6	2025.	63	9
2021.	62	9	2026.	64	0
2022.	63	0	2027.	64	3
2023.	63	3	2028.	64	6
2024.	63	6	2029.	64	9

Osiguranicima koji prvi put stječu pravo na starosnu mirovinu nakon navršene dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu polazni faktor za određivanje mirovine uvećava se 0,34% za svaki kalendarski mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

Starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika stječe osiguranik s navršenih 60 godina života i 41 godinom staža u efektivnom trajanju. Pravo na ovu vrstu mirovine ne mogu steći osobe koje su navršile životnu dob za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu kako je navedeno ranije u ovom poglavlju.

PRIJEVREMENA STAROSNA MIROVINA

Prijevremenu starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2020. do 31. prosinca 2029. može ostvariti osiguranik koji je navršio 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža.

Iznimno od ovoga, osiguranica-žena može ostvariti pravo na prijevremenu starosnu mirovinu pod sljedećim uvjetima:

PRIJEVREMENA STAROSNA MIROVINA				
u godini	godine života		godine staža	
	god.	mj.	god.	mj.
2020.	57	6	32	6
2021.	57	9	32	9
2022.	58	0	33	0
2023.	58	3	33	3
2024.	58	6	33	6
2025.	58	9	33	9
2026.	59	0	34	0
2027.	59	3	34	3
2028.	59	6	34	6
2029.	59	9	34	9

Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine smanjuje se za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu prije navršene dobi osiguranika propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu za 0,2%.

Pravo na *prijevremenu starosnu mirovinu radi stečaja* poslodavca ima osiguranik koji je nakon prestanka osiguranja radi stečaja, neposredno prije ispunjenja uvjeta za prijevremenu starosnu mirovinu kako su navedeni ranije u ovom odjeljku, proveo neprekidno najmanje dvije godine kao nezaposlena osoba prijavljena službi nadležnoj za zapošljavanje.

INVALIDSKA MIROVINA

Smanjenje radne sposobnosti postoji kada se kod osiguranika, zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, radna sposobnost smanji za više od polovice u odnosu na zdravog osiguranika iste ili slične razine obrazovanja.

Preostala radna sposobnost postoji kada se osiguranik, kod kojeg je nastalo smanjenje radne sposobnosti, profesionalnom rehabilitacijom može osposobiti za rad s punim radnim vremenom na drugim poslovima. Pravo na profesionalnu rehabilitaciju stječe se obvezno ako kod osiguranika ili osigurane osobe nastane smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost prije navršene 55. godine života.

Djelomični gubitak radne sposobnosti postoji kada se osiguranika, kod kojeg je nastalo smanjenje radne sposobnosti ne može profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za rad s punim radnim vremenom na drugim poslovima, ali može raditi najmanje 70% radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične razine obrazovanja koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima.

Potpuni gubitak radne sposobnosti postoji kada kod osiguranika nastane trajni gubitak radne sposobnosti bez preostale radne sposobnosti.

Pravo na invalidsku mirovinu ima osiguranik/osiguranica na temelju djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti nastalog zbog bolesti ili ozljede izvan rada prije navršenih 65 godina života i ako mu/joj navršeni mirovinski staž pokriva najmanje jednu trećinu radnog vijeka, odnosno najmanje trećinu razdoblja između navršene 20. godine života (za osiguranike sa višom stručnom spremom navršene 23., a visokom stručnom spremom navršene 26. godine života) i dana nastanka invalidnosti. Pokriveno razdoblje skraćuje se za razdoblja odsluženja vojnog roka i razdoblja nezaposlenosti.

Pravo na *privremenu invalidsku mirovinu* ima invalid rada koji se profesionalnom rehabilitacijom osposobio za druge poslove, ako je nakon rehabilitacije najmanje 5 godina ostao nezaposlen, a nezaposlenost je trajala do navršene 58. godine života.

OBITELJSKA MIROVINA

Pravo na obiteljsku mirovinu imaju:

- udovica odnosno udovac
- izvanbračni drug, koji je s osiguranikom ili s korisnikom mirovine do njegove smrti živio u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine
- razvedeni bračni drug s pravom na uzdržavanje
- djeca (bračna, izvanbračna, posvojena, pastorčad koju je osiguranik uzdržavao)
- unučad koju je osiguranik uzdržavao odnosno braća, sestre i druga djeca koju je osiguranik uzeo na uzdržavanje, ako su bez roditelja ili imaju jednog, kod kojeg postoji potpuni gubitak radne sposobnosti
- roditelji koje je osiguranik uzdržavao do svoje smrti.

Opći uvjeti za umrlog osiguranika

5 godina staža osiguranja ili najmanje 10 godina mirovinskog staža, *ili* prema ostvarenom stažu stečeni uvjeti za invalidsku mirovinu *ili* je umrla osiguranik bio korisnik starosne, prijevremene starosne, invalidske mirovine odnosno korisnik prava na profesionalnu rehabilitaciju.

Ako je uzrok smrti posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, pravo na obiteljsku mirovinu stječe se bez obzira na dužinu mirovinskog staža.

Posebni uvjeti

Udovica i udovac, izvanbračni ili razvedeni bračni drug s pravom na uzdržavanje

- ako je do smrti osiguranika navršila/navršio 50 godina života, *ili*
- ako je mlađa/mlađi od 50 godina, ali je do smrti ili u roku od godine dana od smrti osiguranika nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti
- bez obzira na navršene godine života, ako obavlja roditeljske dužnosti prema djetetu/djeci koje/koja ima/imaju pravo na obiteljsku mirovinu.

Ako udovica/udovac/izvanbračni drug/razvedeni bračni drug s pravom na uzdržavanje do smrti bračnog/ izvanbračnog druga nije navršio/navršila 50, ali je imao/imala navršenih 45 godina života, stječe pravo na obiteljsku mirovinu kada navršši 50 godina života.

Dijete

- do navršene 15. godine života; poslije 15. godine života ako je na redovnom školovanju, najduže do 26. godine života
- dijete nakon navršene 15. godine života koje nije na redovnom školovanju do 18. godine života, u razdobljima kada nije zaposleno; dijete može steći pravo na invalidsku mirovinu i nakon te dobi, ako kod njega nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti, a osiguranik ili korisnik prava ga je do svoje smrti uzdržavao

- dijete kod kojeg tijekom trajanja prava na obiteljsku mirovinu nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti zadržava pravo dok takav gubitak postoji.

Pravo na obiteljsku mirovinu koju je dijete ostvarilo po biološkim roditeljima prestaje s danom posvojenja djeteta, određenog pravomoćnim rješenjem nadležnog centra za socijalnu skrb kojim je zasnovano posvojenje djeteta.

Roditelj

- ako je do smrti osiguranika navršio 60 godina života, **ili**
- ako je mlađi od 60 godina života, ali je do smrti osiguranika ili korisnika prava nastao potpuni gubitak radne sposobnosti, sve dok takva nesposobnost traje.

Odredbe o stjecanju, određivanju, korištenju, ponovnom određivanju i gubitku prava na obiteljsku mirovinu odgovarajuće se primjenjuju i na osigurane članove obitelji osiguranika ili korisnika koji je sklopio životno partnerstvo s osobom istog spola i to: životnog partnera, dijete nad kojim ostvaruje partnersku skrb, dijete preminulog životnog partnera kojeg je uzdržavao i životnog partnera roditelja kojeg je uzdržavao.

HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

**Središnja služba
A. Mihanovića 3
10000 Zagreb
Hrvatska**

**+385 1 4595 500
www.mirovinsko.hr**

hziio.

HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

PREGLED UVJETA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA MIROVINU U REPUBLICI HRVATSKOJ PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU

Važeći zakon:

ZAKON O MIROVINSKOM OSIGURANJU
(na snazi od 1. siječnja 2014.)

"Narodne novine", br. 157/2013, 151/2014, 33/2015,
93/2015, 120/2016, 18/2018 - Odluka Ustavnog
suda RH, 62/2018, 115/2018 i 102/2019